

ВЪПРОС № 47:
ОБЖАЛВАНЕ НА ДЕЙСТВИЯТА ПО ИЗПЪЛНЕНИЕТО И
ОБЕЗЩЕТЯВАНЕ

LAWN 302 Административно право и административен процес

ПЛАН

1. Искова защита.
2. Обжалване на действията на органа по изпълнението.

АДМИНИСТРАТИВНОПРАВНИ ИЗТОЧНИЦИ

- Членове 292 – 302 от Административнопроцесуалния кодекс

УСЛОВИЯ ЗА ЗАКОНОСЪОБРАЗНОСТ НА ИЗПЪЛНИТЕЛНИЯ ПРОЦЕС

- Условието за законосъобразност на изпълнителния процес са две категории:
 1. материалноправни – наличие на изпълняемо право;
 2. процесуалноправни – наличие на изпълнително основание и законосъобразно реализиране на процесуалните правомощия на органа по изпълнението.
- При нарушаване на материалноправните изисквания за законосъобразност на изпълнителния процес възниква спор за материалното административно право, който подлежи на разрешаване по исков ред.
- При нарушаване на процесуалноправните изисквания за законосъобразност на изпълнителния процес възниква спор процесуално административно право, който може да бъде разрешен чрез обжалване на действията на органа по изпълнението.

ИСКОВА ЗАЩИТА

- Задължението – предмет на изпълнение, може да се оспори чрез иск само въз основа на факти, настъпили след издаването на изпълнителното основание (чл. 292 от АПК).
- Искът се предявява от длъжника срещу взискателя (чл. 293, ал. 1 от АПК). Когато задължен е гражданин или организация, като ответник се конституира и административният орган, който е издал или е трябвало да издаде административния акт (чл. 293, ал. 2 от АПК).
- Искът се предявява пред административния съд по местожителството или седалището на взискателя, а когато задължен е гражданин или организация – по седалището на административния орган, конституиран като ответник (чл. 293, ал. 3 от АПК).

ИСКОВА ЗАЩИТА

- Подаването на иска не спира изпълнението, но съдът може да го спре до разрешаване на спора, ако то би могло да причини на ищеца значителна и трудно поправима вреда. Определението за спиране подлежи на обжалване по реда на обжалване на определенията и разпорежданията (чл. 293, ал. 4 от АПК).
- Производството се развива по реда на чл. 126 и сл. от АПК, като на основание чл. 144 от АПК за неуредените случаи се прилага ГПК.
- Установяването на нови факти от значение за делото след издаването на акта се преценява към момента на приключване на устните състезания.
- Първоинстанционното решение на административния съд подлежи на касационно обжалване пред Върховния административен съд.

ОБЖАЛВАНЕ НА ДЕЙСТВИЯТА НА ОРГАНА ПО ИЗПЪЛНЕНИЕТО

- На обжалване подлежат постановленията, действията и бездействията на органите по изпълнението (чл. 294 от АПК).
- *Право на жалба* имат страните в производството по изпълнението, както и третите лица, чиито права, свободи или законни интереси са засегнати от него (чл. 295 от АПК).

ОБЖАЛВАНЕ НА ДЕЙСТВИЯТА НА ОРГАНА ПО ИЗПЪЛНЕНИЕТО

- Жалбата се подава чрез органа по изпълнението до административния съд по мястото на изпълнението в 7-дневен срок от *извършване на действието*, ако страната е присъствала при извършването му или ако е била призована, а в останалите случаи – от *деня на съобщението*.
- За третите лица срокът тече от *узнаване на действието*.
- Бездействието на органа по изпълнението може да се обжалва безсрочно след изтичането на 7 дни от подаването на искането за извършване на изпълнителното действие (чл. 296 от АПК).

ОБЖАЛВАНЕ НА ДЕЙСТВИЯТА НА ОРГАНА ПО ИЗПЪЛНЕНИЕТО

- Жалбата се разглежда по реда на обжалване на определенията и разпорежданията, като преписите от нея се връчват от органа по изпълнението.
- Жалба, подадена от трето лице, се разглежда в открито съдебно заседание. Заедно с копие от преписката органът по изпълнението изпраща на съда и мотиви за обжалваното действие.
- Подаването на жалбата не спира изпълнението, но съдът може да го спре до разрешаване на спора, ако то би могло да причини на оспорващия значителна и трудно поправима вреда.
- Определението за спиране *не подлежи на обжалване* (чл. 297 от АПК).

ПРОИЗНАСЯНЕ НА СЪДА

- Когато отмени обжалваното *постановление*, съдът сам разрешава въпроса по жалбата (действа по същество), а когато отмени друго действие (контролно-отменителна инстанция), той задължава органа по изпълнението да го повтори валидно или да не го извършва.
- Когато обжалваното бездействие е незаконосъобразно, съдът задължава органа по изпълнението да извърши дължимото, като определя срок за това (контролно-отменителна инстанция). Отмяната на обжалваното действие възстановява положението, съществувало преди извършването му.
- Когато незаконосъобразното бездействие е на административен орган по изпълнението, съдът по искане на възискателя налага глоби и възлага останалите изпълнителни действия до приключване на изпълнението на съдебния изпълнител, в чийто съдебен район е местоизпълнението на задължението. Съдебният изпълнител, на когото е възложено да довърши изпълнителните действия, изисква преписката или си набавя необходимите документи във връзка с производството. Решението *не подлежи на обжалване* (чл. 298 от АПК).

ОБЕЗЩЕТЕНИЯ ЗА ВРЕДИ

- За вредите, причинени на граждани и организации от незаконно принудително изпълнение, отговаря имуществено държавата, ако административният орган по изпълнението е държавен, и общината, ако органът е общински, независимо от това дали вредите са причинени виновно.
- За вредите от изпълнението, причинени на трети лица, обезщетение се дължи от държавата, ако административният орган, който е издал или е трябвало да издаде административния акт, е държавен, и от общината, ако органът е общински (чл. 299 от АПК).
- Отговорността на органите по изпълнението по АПК е идентична с отговорността по чл. 1, ал. 1 ЗОДОВ.

ОТГОВОРНОСТ НА СЪДЕБНИЯ ИЗПЪЛНИТЕЛ

- Ако се претендират вреди от незаконни актове или действия, причинени на лицето от принудителното изпълнение, те следва да се търсят от частен съдебен изпълнител (ЧСИ) по реда на чл. 74 от Закона за частните съдебни изпълнители(ЗЧСИ).
- Разпоредбата на чл. 299, ал. 1 от АПК обхваща отговорността на съдебния изпълнител само когато той е държавен съдебен изпълнител, който е приравнен на държавен орган.

ОТГОВОРНОСТ НА СЪДЕБНИЯ ИЗПЪЛНИТЕЛ

- Когато административният акт бъде отменен, след като е започнало неговото изпълнение, административният орган в едномесечен срок възстановява нарушеното право, а ако това е невъзможно – удовлетворява засегнатото лице по друг законен начин.
- Става въпрос за обезщетение от натурален характер. Задължението на органа обаче не е скрепено с допълнителна санкция извън правото на обезщетение. Затова изпълнението му е предоставено на дискрецията на органа и не би могло да бъде наложено нито чрез нарочен иск пред административния съд, нито посредством съдебен контрол върху евентуално непроизнасяне на органа по искане на засегнатото лице.
- Ако това не стане, засегнатото лице има право на обезщетение (чл. 301 от АПК) по производството за обезщетения за вреди по ЗОДОВ.